

(Политика, 1.8.2010)

Подношење резолуције које би практично садржала легализацију става да је питање статуса Косова решено, Србија просто не може да прихвати ни у каквом договору ни са Европском унијом, ни са било ким другим, тврди први потпредседник Владе Србије и председник Социјалистичке партије Србије Ивица Дачић.

„Наша идеја је била да се о резолуцији коју смо ми поднели Генералној скупштини УН разговара са свима, пре свега са сталним чланицама Савета безбедности. О тексту смо разговарали и с представницима ЕУ, али очигледно постоје значајне разлике у томе шта она треба да садржи. А како ме је обавестио председник Борис Тадић, резолуцију смо морали да предамо пре албанске резолуције која је такође најављена у УН”, одговара Дачић на наше питање зашто смо предали текст који ЕУ очигледно не подржава.

Да ли смо се тим чином конфронтирали с најзначајнијим државама ЕУ?

Па то сада јесте тако, али тешко је рећи ко је с ким дошао у конфронтацију. Није Србија признала независност делова њихових територија, него обрнуто. А кад говоримо о свему томе, мислим да треба да се постигне један генерални историјски договор, јер овакво вођење политике на Балкану, које је тактичког карактера, а не стратешког, може да створи велике проблеме у будућности.

Више пута сам говорио да имамо нерешено и албанско и српско питање на Балкану. Имамо на делу стварање „Велике Албаније”. Албанци већ имају једну државу, сада на Косову стварају другу, а можда ће и трећу у Македонији. С друге стране, за Србе у Републици Српској је вероватно оваква ситуација на Косову подстицај за размишљање о самосталности. Осим тога, ако се дозвољава Косову да се отцепи од Србије зашто Србима са севера Косова не би било дозвољено да се отцепе од Косова. Зато мислим да прилаз свему овоме мора да буде много другачији и од стране међународне заједнице, али и од држава на Балкану, јер будућност и регионална стабилност се не могу градити на сталном фрустрирању неких народа на овим просторима. Треба отворити разговоре у којима би се јасно утврдило шта се то све очекује да Србија уради и да ли је то могуће и

онда склапати одређене историјске споразуме.

Па да ли се ради на томе?

Мислим да се не ради, односно мислим да међународна заједница није вољна да у томе учествује. Нема воље да се разговара о тим суштинским питањима, него нам се каже биће овако и никако другачије. Ако се каже да нешто мора да се прихвати, онда морамо да знамо и шта тиме добијамо. Ако је договор онда њиме сви треба да буду помало задовољни или помало незадовољни, а не да Србија све изгуби.

А колико смо ми спремни да им таква питања поставимо?

Мислим да би требало да будемо спремни, али не знам колико јесмо. Кад то кажем не мислим на било кога појединачно, него ми као држава и као народ. Мислим да у нашем друштву и даље нема довољно храбрости и смелости да се води политика која би значила ново тражење места Србије у новој расподели карата. Србија није нашла своје место и то је нешто што највише замерам нашим највишим државним руководиоцима – и Милошевићу и онима после њега.

Али не и овима сада с којима сте у власти?

Па ми се сада трудимо и део мојих разговора с Тадићем је у вези с настојањем да се с једне стране одржи наша борба за заштиту националних и државних интереса, која је нормална за сваку земљу, а с друге стране да се одржи европски пут Србије које је такође у националном интересу.

А да ли је могуће и једно и друго? И сами сте недавно рекли да морамо да размислимо о томе шта ако од нас буду тражили да признамо независност Косова да бисмо ушли у ЕУ?

Мислим да треба да се држимо и једног и другог докле год је то могуће, свесни тога да није само ЕУ потребна Србији, него и да је Европској унији потребна Србија. И ту је улога председника Тадића велика, он је човек који ужива велики углед у међународној заједници, нема ту хипотеку прошлости и ако он не може од међународне заједнице да добије компромисно праведно решење или предлоге за позиционирање Србије то ће целу нацију довести у једну фрустрирајућу ситуацију.

Кроз једну фрустрирајућу ситуацију управо пролазимо после мишљена МСП-а. Шта ако сада лоше прођемо и на Генералној скупштини УН?

И ја сам то питање поставио на скупштини. Међутим, постоји веома мало правних и политичких средстава помоћу којих можете бранити националне интересе, који се у ствари бране на територији. Велико је питање шта Србији уопште преостаје. Треба покушати да се дође до неког договора око резолуције, такође је важно и да знамо какав је став Русије и Кине, као сталних чланица СБ, јер без обзира на резолуцију Генералне скупштине и на то колико ће држава признати Косово коначну одлуку о томе да ли ће Косово постати члан УН доноси Савет безбедности. Нису изгубљена сва политичка и правна средства за нашу борбу.

Али како би та борба даље била могућа ако ни наша резолуција не прође?

Тачно је да би нам било много теже, зато сам ја и рекао да треба добро промислити да ли уопште ићи и са каквом резолуцијом. Али, испоставило се да нема другог начина, јер би неко други поднео резолуцију. Дакле, Србија је морала да изађе са својом резолуцијом или да подржи нечију другу. Међутим, питање је да ли Србија може да постигне било какав договор са западним земљама које сматрају да њоме треба да се стави тачка на питање независности Косова. И да треба да почну разговори о струји, телефонима, проблемима свакодневног живота..., а Србија да резолуција треба да отвори могућност за даље разговоре.

Кад говорите о тим преговорима које желимо да отворимо, сами сте рекли да не знате какво је то компромисно решење које би било прихватљиво кад су они за независност, а ми за решење у оквиру нашег устава. Шта бисмо, можда, могли да понудимо као компромис?

Мислим да сада треба прво видети да ли ће бити преговора. А кад је реч о компромисном решењу, мислим да је за Албанце можда највећи компромис на који би пристали независно Косово са аутономијом за север, што је за Србију неприхватљиво. Зато мислим да компромисно решење више не подразумева питање државног модела, него можда нека територијална питања, али мислим заиста да у овом тренутку нико нема јасну идеју о томе.

Да ли то значи да Србија у овом тренутку нема јасну идеју шта хоће?

Не, ми знамо шта је наш предлог – Косово у оквиру Устава Србије, али он је за друге неприхватљив.

Али шта би била наша коначна компромисна понуда?

Најдаље компромисно решење до којег смо ми долазили свих претходних година је да Косово буде у неким специфичним односима са остатком Србије, па можда да има и неке столице у међународним телима. Ништа даље од тога. На пример, идеју о подели Косова никада ниједан државни орган, па ни политичар никада није јавно изнео. То је једноставно табу-тема.

А шта је Ваш предлог, односно предлог СПС-а?

Мислимо да је најважније обезбедити опстанак Срба на Косову, због чега треба и економски да им се помогне. Друго питање је питање јединства тамошњих Срба који се често више међусобно свађају него што имају негативан однос према чак и привременим институцијама у Приштини. Такође има много проблема у свакодневном животу која треба решавати, који се односе на документа, регистрацију кола... Ја се и као министар унутрашњих послова веома често бавим тим питањима. Због претходног искуства које има, СПС сматра да је кључна ствар договор са земљама за које мислимо да ће нам бити стратешки партнери, све друго ће зависити од развоја ситуације кад је реч о односу снага у свету. Могуће је чак и да ће се на крају доћи до неких решења с којима се Србија никада неће сложити, али она мора и даље да живи у том свету.

Да ли то значи да ми треба да кажемо – нећемо никада признати Косово без обзира на то шта се деси и да онда чекамо да се у свету промени неке околности. Да ли је решење у том такозваном замрзнутом конфликту?

Мислим да у овом тренутку Србија нема много могућности. Али, нешто је изгубљено тек када ви то признате. Грчка и данас мисли да је Константинопољ главни град Грчке, али не ратује више с Турском. Ми треба да се боримо колико можемо мирним дипломатским средствима, али с друге стране треба да водимо реалан живот. Да сарађујемо и са истоком и са западом.

И с косовским властима?

Ми сарађујемо с њима само преко међународних представника. Односно, ми разговарамо с представницима међународне заједнице, а с ким они даље разговарају то је њихова ствар и то је био наш принцип свих претходних година.

Председник Тадић је признао да је спољна политика у вези с Косовом креирана у његовом кабинету. Да ли Вама смета што се то води из кабинета председника, а не из владе?

Свако треба да ради посао који је у његовој уставној надлежности. Зато они који воде спољну политику, а то је влада преко Министарства спољних послова, али и председник, има надлежности у представљају државе, вуку тактичне потезе на основу неких стратешких. Мислим да наша коалиција треба да функционише тако да се унутар ње усаглашавају неке стратешке одлуке, мада мислим да се недовољно бавимо тим концептуалним питањима. О њима се готово никада не разговара осим између ДС-а и СПС-а.

Неки аналитичари и сада тврде владу неће срушити опозиција, већ неко унутар ње? Мислите ли да ће ипак опстати до краја мандата?

Па ми имамо договор да влада покуша да опстане до краја мандата, а до тада да се

координирано делује, уз мало више међусобног уважавања. И зато ја понекад реагујем јер постоје неке странке којима је СПС дежурни кривац и које не могу да схвате да смо сада заједно. Знате, СПС је донео тешку одлуку да уђе у ову коалицију, могао је да донесе и другачију, интерес странке би био остварен у сваком случају. Ипак, мислим да смо добро урадили пошто је Николић напустио СРС и формирао СНС после неколико месеци, па би то вероватно био и крај те владе.

Показали сте се као веома лојалан коалициони партнер ДС-у. Очекујете ли да ћете и после наредних избора бити с њима у власти?

Наша сарадња је добра, чини ми се да се некад боље разумемо ми с ДС-ом него неке странке које су с њим биле у истом блоку против Милошевића и мислим да је опредељење да та коалиција траје. Али о постизборним коалицијама може да се говори тек када се знају резултати избора. Мислим да је за Србију сада важно да постоји низ странака које сада деле исте националне и државне вредности и зато уопште не искључујем могућност да се, због неког вишег интереса, направи коалиција две највеће странке, ДС-а и СНС-а

Видите ли своју странку у тој коалицији?

Спремни смо да у томе учествујемо, ако постигнемо сагласност.

Да ли сте с Тадићем разговарали о тој коалицији са СНС-ом?

Не, мислим да није на мени да отварам то питање. Али мислим да смо дошли до те ситуације да је и то могуће. И, да будем јасан, мислим да је то нови квалитет у Србији да смо дошли до тога да две највеће странке могу да буду у коалицији, као и да могу да сарађују и кад нису заједно у власти.

Не крадемо једни другима гласаче

За СПС је коалиција са ДС-ом веома повољна јер то није коалиција сличних странака. Нити ми узимамо њихове бираче, нити су они опасност по наше. Раније смо често имали ситуацију да се наши гласови преливају другим странкама, док смо били на власти – или ка Шешељу или ка неком другом из коалиције. И после 2000. године је један број наших гласова отишао радикалима и Коштуници. Зато је оваква коалиција за нас успешна јер нисмо били комплементарни.

(Разговор водила **Гордана Новаковић**)